

Toetuse andmise tingimuste tegevuste detailne kirjeldus perioodil 01.01.2019–31.12.2020

1. Tegevus 2.1. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine tööealistele

Tööealiste sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus on mõeldud eelkõige inimestele, kellel esineb korruga mitu puudest põhjustatud raskust. Rehabilitatsiooni eesmärk on õpetada ja arendada inimese igapäevaelu oskusi, suurendada tema osalust ühiskonnaelus ja arendada töövõime taastamise eeldusi. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus loob võimalused, et inimene saaks tööturule suunduda või tööhõives jätkata.

Selleks, et parandada hõives osalemist toetavate meetmete (eelkõige sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse) kättesaadavust, suunatakse TAT-ga täiendavaid vahendeid nimetatud teenuse pakkumiseks. Selle tulemusena saavad isikud tarbida teenuseid suuremas mahus, samuti lühenevad teenuse saamise ooteajad.

Tegevuse 2.1 raames osutatakse tööealistele järgmisi rehabilitatsiooniteenuseid:

- tegevusterapeudi teenus
- loovterapeudi teenus
- sotsiaaltöötaja teenus
- psühholoogi teenus
- eripedagoogi teenus
- logopeedi teenus
- füsioterapeudi teenus
- kogemusnõustaja teenus
- pere- või eriarsti konsulteeriv teenus
- õe konsulteeriv teenus

Rehabilitatsiooniteenuse korraldus

Teenuse osutamine toimub Sotsiaalkindlustusameti juba välja töötatud ja rakendatud korra kohaselt. Tööealistele suunatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise korraldust on detailselt kirjeldatud Sotsiaalkindlustusameti kodulehel.¹

Kokkuvõttlikult: rehabilitatsiooniteenuse raames hinnatakse isiku rehabilitatsiooniteenuse vajadust, nõustatakse isikut ja selgitatakse talle rehabilitatsiooniteenuse eesmärgid ja võimalusi. Teenuse saamise käigus juhendatakse isikut, kuidas planeeritud tegevusi paremini ellu viia. Vastavalt isiku vajadusele osutatakse rehabilitatsiooniteenuseid kas individuaalselt, gruppis või

---

¹ <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/puue-ja-hoolekanne/sotsiaalne-rehabilitatsioon#Sotsiaalse%20rehabilitatsiooni%20teenus%20t%C3%B6%C3%B6ealistele%20inimesele>

tema perele. Vajaduse korral tehakse vahehindamisi ja hinnatakse rehabilitatsiooniprotsessi tulemuslikkust.

Sihtrühm

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse sihtrühm on isik, kes vastab järgmistele kriteeriumitele:

- 1) kes on tööealine (alates 16. eluaastast kuni vanaduspensionieani);
- 2) kellel ei ole tuvastatud sügav puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses;
- 3) kes ei ole jäänud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 9 sätestatud ennetähtaegsele vanaduspensionile;
- 4) kes ei saa päästeteenistuse seaduse §-s 19 sätestatud vanaduspensioni ootel oleva päästeteenistuja toetust;
- 5) kellele ei osutata tööalase rehabilitatsiooni teenust.

Käesoleva TAT raames osutatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust keskmise ja raske puudega tööealistele isikutele.

Tabel 1. Tegevuse 2.1 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine tööealistele“ ajakava

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
Tööealistele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine vastavalt kliendi puudele	01.01.2019–31.12.2022	01.01.2019–31.12.2020

Tabel 2. Tegevusega 2.1 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine tööealistele“ seotud näitajad

Näitaja	Näitaja nimetus	2019	2020	Sihttase kumulatiivne (2023)
Väljundinäitaja	Vähenenud töövõimega inimesed, kes on saanud töövõimereformi vahendusel teenuseid	3011	2840	11215
Tulemusnäitaja	Töötavad vähenenud töövõimega inimesed, kes on säilitanud oma töökoha 12 kuu möödumisel alates töövõimereformi vahendusel teenuste saamist	85%	85%	85%

	Mittetöötavad vähenenud töövõimega inimesed, kes on liikunud hõivesse 12 kuu möödumisel alates töövõimereformi vahendusel teenuste saamist	8%	8%	8%
--	--	----	----	----

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust osutatakse tööealistele nii individuaalselt kui grupis, välja arvatud pere- või eriarsti teenus, mida osutatakse ainult individuaalselt. Ülaltoodud teenuste täpsem sisu on esitatud sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruse nr 66 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavate teenuste loetelu ja hinna ning ülevõetava tasu maksimaalse suuruse ühes aastas ja arvestamise korra, sõidu- ja majutuskulude maksimaalse maksumuse õigustatud isiku ja õigustatud isiku saatja kohta ühes kalendriaastas ning hüvitamise tingimused ja korra ning rehabilitatsiooniprogrammi hindamiskriteeriumide kehtestamine“ lisa 1.²

2. Tegevus 2.2. Raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse arendamine ja osutamine ning nende hooldajatega seotud tegevuste arendamine ja elluviimine

Kavandatud tegevus on suunatud nii raske ja sügava puudega kuni 15-aastastele lastele kui ka nende hooldajatele.

Raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise eesmärk on toetada lapse eakohast arengut ja toimetulekut, soodustada haridusasutuses õppimist ning suhtlemist oma eakaaslastega. Tegevusega parandatakse raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kättesaadavust, kuna TAT panustab täiendavate ressurssidega, millega tagatakse igasse maakonda sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja.

Tegevuse 2.2 raames osutatakse raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele järgmisi rehabilitatsiooniteenuseid:

- tegevusterapeudi teenus
- loovterapeudi teenus
- sotsiaaltöötaja teenus
- psühholoogi teenus
- eripedagoogi teenus
- logopeedi teenus
- füsioterapeudi teenus
- kogemusnõustaja teenus
- pere- või eriarsti konsulteeriv teenus
- õe konsulteeriv teenus.

Rehabilitatsiooniteenuse korraldus

² vt http://www.riigiteataja.ee/aktiilisa/1291/2201/6023/SOM_m66_lisa1.pdf

Teenuse osutamine toimub Sotsiaalkindlustusameti juba välja töötatud ja rakendatud korra kohaselt. Raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele suunatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise korraldust on detailselt kirjeldatud Sotsiaalkindlustusameti kodulehel.³

Kokkuvõtlikult on lapse ja hooldaja sammud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse saamisel järgmised:

- 1) lapsel on eelnevalt määratud puude raskusaste;
- 2) hooldaja esitab Sotsiaalkindlustusametile rehabilitatsiooniteenuse taotluse;
- 3) Sotsiaalkindlustusamet väljastab suunamisotsuse;
- 4) laps võib olla teenuse järjekorras kuni üks aasta;
- 5) järjekorra saabumisel saadab Sotsiaalkindlustusamet hooldajale teate, et võib pöörduda teenuseosutaja poole;
- 6) hooldaja pöördub sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja poole ja lepib kokku teenuse saamise aja;
- 7) laps saab teenust vastavalt rehabilitatsiooniplaanile;
- 8) teenuseosutaja koos hooldajaga hindab teenuse tulemuslikkust;
- 9) hooldaja annab teenuseosutajale kinnituse, milliseid teenuseid laps on saanud.

Lisaks tehakse tegevuse 2.2 raames järgmisi arendustegevusi:

- võrdlev analüüs erivajadustega laste teenuste integreeritud mudeli täiendamiseks ja edasiseks rakendamiseks

Analüüsis võrreldakse käesoleva TAT tegevuste 2.2 ja 2.3 rakendamist ning paralleelselt perioodil 2019–2020 Sotsiaalkindlustusameti poolt erivajadustega laste integreeritud teenuste mudeli arendamise katseprojekti elluviimist. Katseprojekt algatati, kuna toetavate teenuste osutamine on killustunud ning nende taotlemine on lastele ja nende vanematele keeruline ja aeganõudev, teenuste vajaduse hindamine ja teenuste osutamine on osaliselt eri asutuste poolt dubleeritud ja ei taga abivajava lapse kohta terviklikku vaadet. Eesmärk on välja töötada uus töökorralduse mudel, kus sotsiaal- haridus ja/või tervishoiuvaldkonna spetsialistid hindavad lapse ning pere vajadusi ja osutavad toetavaid teenuseid ühtse meeskonnana. Selle tulemusena peaks abivajavale lapsele ja tema perele pakutama vajaduste hindamist ja tuge ühest kohast – vanem ei pea enam abi saamiseks pöörduma mitme asutuse poole. Ühtlasi omab kohaliku omavalitsuse juhtumikorraldaja tervikpilti lapse vajadustest, väheneb killustatus ja sama raha eest saab pakkuda rohkem tuge seal, kus laps igapäevaselt viibib.

Arendustegevuse tulemust (võrdleva analüüsi aruanne) kasutatakse pärast TAT lõppemist, et täiendada katseprojekti raames loodud mudelit, mida seejärel rakendatakse ka teistes kohalikes omavalitsustes ning mille tulemusena võivad muutuda eelpool välja toodud sammud lapse teenuseni jõudmisest.

- pereteraapiateenuse arendus

Pereteraapia on süsteemne sekkumismeetod, mis aitab peresid, kus kasvab puudega laps, õpetades neile peresisest suhtlemist, eneseväljenduse viise ja probleemilahendamise oskusi, samuti aitab see edendada lähedasemaid suhteid puudega laste ja nende vanemate vahel. Samal ajal pole kahjuks seda tõhusat teenust kaasatud puudega laste sotsiaalsesse rehabilitatsiooni.

---

³<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/puue-ja-hoolekanne/sotsiaalne-rehabilitatsioon#Sotsiaalse%20rehabilitatsiooni%20teenus%20lapsele>

Seetõttu on vajalik koostada kontseptsioon pereteraapia võimalikust kasutamisest sotsiaalse rehabilitatsioonis, mis tooks välja süsteemse kõiki pereliikmeid haarava pereteraapia eesmärgi, sihtrühmad, eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused ja meetodid, nende mahu, kestuse jm.

Arendustegevuse tulemust (kontseptsioon) kasutatakse pärast TAT lõppemist, kaaludes pereteraapiateenuse lisamist rehabilitatsiooniteenuste nimekirja ja koolitades täiendavalt pereterapeute, et see sisalduks integreeritud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuses.

Sihtrühm

Raske ja sügava puudega 0–15-aastased lapsed ja nende hooldajad.

Käesoleva TAT raames osutatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust järgmiste puudeliikidega lastele:

- raske nägemispuue, psüühikahäire (v.a vaimupuue), vaimupuue;
- sügav kuulmispuue, liikumispuue, liitpuue, nägemispuue, psüühikahäire (v.a vaimupuue), vaimupuue, muu.

Tabel 1. Tegevuse 2.2 „Raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse arendamine ja osutamine ning nende hooldajatega seotud tegevuste arendamine ja elluviimine“ ajakava

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kättesaadavuse parandamine	01.01.2019– 31.12.2022	01.01.2019– 31.12.2020
2	Võrdlev analüüs erivajadustega laste teenuste integreeritud mudeli täiendamiseks ja edasiseks rakendamiseks	01.01.2019– 31.12.2022	01.01.2019– 31.12.2020
3	Pereteraapiateenuse arendus	01.01.2019– 31.12.2022	01.01.2019– 31.12.2020

Tabel 2. Tegevusega 2.2 „Raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse arendamine ja osutamine ning nende hooldajatega seotud tegevuste arendamine ja elluviimine“ seotud näitajad

Näitaja	Näitaja nimetus	2019	2020	Sihttase kumulatiivne (2023)
Väljundinäitaja	Hooldajate arv, kes on saanud vähemalt ühte puuetega laste tugiteenust ühe puudega lapse kohta	291	312	1301

Väljundnäitaja	Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste arv, kes on saanud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust	1941	2077	8673
Tulemusnäitaja	Osalejad, kes 6 kuud pärast lapsehoiu või puuetega laste tugiteenuse saamise algust on tööturul	20%	20%	20%

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust raske ja sügava puudega 0–15-aastastele lastele osutatakse nii individuaalselt kui grupis, välja arvatud pere- või eriarsti teenus, mida osutatakse ainult individuaalselt. Ülaltoodud teenuste täpsem sisu on esitatud sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruse nr 66 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavate teenuste loetelu ja hinna ning ülevõetava tasu maksimaalse suuruse ühes aastas ja arvestamise korra, sõidu- ja majutuskulude maksimaalse maksumuse õigustatud isiku ja õigustatud isiku saatja kohta ühes kalendriaastas ning hüvitamise tingimused ja korra ning rehabilitatsiooniprogrammi hindamiskriteeriumide kehtestamine“ lisa 1.⁴

3. Tegevus 2.3. Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste hooldajatele suunatud tugi- ja teavitustegevuste elluviimine

Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste hooldajad on väga hõivatud hooldatavate (0–15-aastased raske ja sügava puudega lapsed) hooldamisega. Suur hoolduskoormus takistab neil aktiivset ühiskonna- ja tööelus osalemist. Olukorra leevendamiseks arendatakse hooldajatele välja järgmised tugiteenused:

- Juhul, kui rehabilitatsiooniteenuseid ei ole võimalik korraldada lapse igapäevases keskkonnas (haridusasutuses), tagatakse käesoleva tegevuse raames laste transportimine teenuse saamise kohta ja tagasi, et hooldajad ei peaks ennast töölt vabaks küsima ja lapsed saaksid lisaks koolivaheaegadele käia teenust saamas normaalse sagedusega.
- Suurendatakse hooldajate teadlikkust, et parandada nende oskusi ja teadmisi selle kohta, kuidas ühitada töö ja hooldus:
  - hooldajate kogemusnõustamise ettevalmistamine ja korraldamine, mille raames moodustatakse tugigrupid hooldajatest (lapsevanemad) ning 2–3 tunni jooksul nõustatakse hooldajaid konkreetsete hooldusprobleemide lahendamisel. Sarnase kogemusega hooldajate vahel toimub teadmiste ja kogemuste vahetus ning nõustamine, mille käigus pakutakse kogemuslikku emotsionaalset sotsiaalset ja/või praktilist tuge;
  - infopäevade korraldamine hooldajatele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse etappidest ja sisust, sh rehabilitatsiooniplaan, erinevate teenuste eesmärk ja tingimused;
  - teavituspõhiste materjalide (videojuhised, infolehed jne) väljatöötamine ja levitamine transporditeenuse, tugigruppide, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse sisu ning raske ja

⁴ vt http://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1291/2201/6023/SOM_m66_lisa1.pdf

sügava puudega laste TAT raames pakutavate tugiteenuste kasutamise ja ühitamise kohta.

Sihtrühm

Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste hooldajad.

Tabel 1. Tegevuse 2.3 „Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste hooldajatele suunatud tugi- ja teavitustegevuste elluviimine“ ajakava

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Laste transportimine teenuse saamise kohta ja tagasi	01.01.2019– 31.12.2022	01.01.2019– 31.12.2020
2	Hooldajate kogemusnõustamise ettevalmistamine ja elluviimine	01.01.2019– 31.12.2022	01.01.2019– 31.12.2020
3	Infopäevade korraldamine hooldajatele	01.01.2019– 31.12.2022	01.01.2019– 31.12.2020
4	Teavitusmaterjalide väljatöötamine ja levitamine	01.01.2019– 31.12.2022	01.01.2019– 31.12.2020

Tabel 2. Tegevusega 2.3 „Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste hooldajatele suunatud tugi- ja teavitustegevuste elluviimine“ seotud näitajad

Näitaja	Näitaja nimetus	2019	2020	Sihttase kumulatiivne (2023)
Väljundinäitaja	Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste arv, kellele on tagatud transport teenuse saamise kohta	1456	1558	6505
	Raske ja sügava puudega 0–15-aastaste laste hooldajatele suunatud infopäevade arv	10	10	40
Tulemusnäitaja	Osalejad, kes 6 kuud pärast lapsehoiu ja/või puuetega laste tugiteenuse saamise algust on tööturul	20%	20%	20%